

Kod ucznia

--	--	--	--

Data urodzenia ucznia

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

**Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego**

ETAP REJONOWY

Rok szkolny 2017/2018

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera 12 stron. Ewentualny ich brak lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty, pytania i polecenia.
3. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim atramentem. Nie używaj korektora.
4. Test, do którego przystępujesz, zawiera 16 zadań wymagających krótkiej lub dłuższej odpowiedzi. Możesz za nie zdobyć 40 punktów.
5. Odpowiedzi zapisz starannie i czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
6. Zadania oznaczone gwiazdką (14* i 16*) są oceniane również pod względem poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.
7. **W zadaniu 16. Twoja odpowiedź musi zająć co najmniej 3/4 przeznaczanego na nią miejsca.**
8. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsce opatrzone napisem: „Brudnopis”. Zapisy w nim nie będą sprawdzane i oceniane.
9. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać ani z pomocy naukowych, ani z podpowiedzi kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami do członków Komisji.
10. Do etapu wojewódzkiego zakwalifikują się uczniowie, którzy zdobędą co najmniej 32 punkty.
11. Na udzielenie odpowiedzi masz 75 minut.

Życzymy Ci powodzenia!

Wypełnia Komisja (po rozkodowaniu prac)

.....

Uczeń uzyskał: /40 pkt.

Imię i nazwisko ucznia

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

Rodzice i dzieci

Przypomnij sobie teksty, które przeczytałeś, przygotowując się do konkursu, a następnie wykonaj polecenia 1. i 2.

1. Poszczególnym rodzajom literackim (kolumna A) przypisz tytuł utworu (kolumna B).
(0-1 p.)

A. <u>Rodzaj literacki</u>	B. <u>Tytuł utworu</u>
1. epika	a. <i>Balladyna</i>
2. liryka	b. <i>Pan Tadeusz</i>
	c. <i>Tren V</i>

Uzupełnij: 1; 2; 3

2. Rodzicom (kolumna A) przypisz imiona ich dzieci. (kolumna B).
(0-1 p.)

C. <u>Rodzice</u>	D. <u>Dzieci</u>
1. Bob Cratchit	a. Alina i Balladyna
2. Wdowa	b. Ewa
3. ks. Robak	c. Biruta
4. Stolnik Horeszko	d. Maleńki Tim
5. dr Stogowski	e. Marcin Borowicz
	f. Tadeusz Sopllica

Uzupełnij: 1; 2; 3; 4; 5

Przeczytaj fragment *Quo vadis* H. Sienkiewicza, a następnie wykonaj polecenia od 3. do 9.

Tekst źródłowy nr I

— Ligio, byłaś chowana w naszym domu jak własne nasze dziecko i oboje z Pomponią miłujemy cię jak córkę. Ale wiesz o tym, że nie jesteś naszą córką. Jesteś zakładniczką daną przez twój naród Rzymowi i opieka nad tobą należy do cezara. Otóż cesarz zabiera cię z naszego domu. [...] Wola cesarza musi być spełniona — rzekł Aulus.

— Aulu! — zawołała Pomponia obejmując dziewczynę [...] — lepiej by dla niej było umrzeć. Ligia zaś, tuląc się do jej piersi, powtarzała: „Matko! matko!”, nie mogąc zdobyć się wśród łkań na inne słowa.

Na twarzy Aulusa znów odbił się gniew i ból.

— Gdybym był sam na świecie — rzekł ponuro — nie oddałbym jej żywej — i krewni moi dziś jeszcze mogliby złożyć za nas ofiary Jovi Liberatori¹... Lecz nie mam prawa gubić ciebie i naszego dziecka, które może szczęśliwszych dożyć czasów... Udam się dziś jeszcze do cesarza i będę go błagał, by rozkaz odmienił. Czy mnie wysłucha — nie wiem. Tymczasem bądź zdrowa,

¹ Jovis Liberator (łac.) Jowisz Wyzwoliciel

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

Ligio, i wiedz o tym, że i ja, i Pomponia błogosławiliśmy zawsze dzień, w którym zasiadałaś przy naszym ognisku.

To rzekłszy położył jej rękę na głowie, ale choć starał się zachować spokój, jednakże w chwili gdy Ligia zwróciła ku niemu oczy zalane łzami, a potem chwyciwszy jego rękę poczęła ją do ust przyciskać, w głosie jego zadrgał żal głęboki, ojcowski.

— Żegnaj, radości nasza i światło oczu naszych! — rzekł. I prędko wyszedł z powrotem do atrium², by nie pozwolić opanować się niegodnemu Rzymianina i wodza wzruszeniu.

Tymczasem Pomponia, zaprowadziwszy Ligię do cubiculum,³ poczęła ją uspokajać, pocieszać, dodawać jej otuchy i mówić słowa — brzmiące dziwnie w tym domu, w którym [...] stało jeszcze lararium⁴ [...]. Oto czas próby nadszedł. [...] Dom cesarza jest jaskinią hańby, zła, zbrodni. [...] Kto czysty wychodzi z przybytku zepsucia, tym większa jego zasługa. Ziemia jest takim przybytkiem, ale na szczęście życie jest jednym mgnieniem oka, a zmartwychwstaje się tylko z grobu, za którym nie władnie już Nero, lecz Miłosierdzie. [...]

Po czym ją mówił o sobie. Tak! Spokojna jest, ale i w jej piersiach nie brak ran bolesnych. Oto na oczach jej Aulusa leży jeszcze bielmo, jeszcze nie spłynął na niego źródł światła. Nie wolno jej także wychowywać syna w Prawdzie. Więc gdy pomyśli, że tak może być do kresu życia i że nadejść może chwila rozłączenia się z nimi, stokroć większego i straszniejszego niż to czasowe, nad którym obie teraz boleją — nie umie nawet pojąć, jakim sposobem potrafi być bez nich, nawet w niebie, szczęśliwa. I wiele już nocy przepłakała, wiele spędziła na modlitwie, żebrząc o zmiłowanie i łaskę. Lecz swój ból ofiaruje Bogu — i czeka — i ufa. A gdy teraz nowy spotyka ją cios, gdy rozkaz okrutnika zabiera jej drogą głowę — tę, którą Aulus nazwał światłem oczu, ufa [...], wierząc, że jest moc nad Neronową większa i Miłosierdzie od jego złości silniejsze.

I przycisnęła jeszcze silniej do piersi główkę dziewczyny, ta zaś osunęła się po chwili do jej kolan i ukrywszy oczy w fałdach jej peplum⁵, pozostała tak przez długi czas w milczeniu, lecz gdy się wreszcie podniosła, na twarzy jej widać już było nieco spokoju.

— Żal mi ciebie, matko, i ojca, i brata, ale wiem, że opór nie przydałby się na nic, a zgubił was wszystkich. Natomiast przyrzekam ci, że słów twoich nie zapomnę nigdy w domu cesarza.

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis* (fragmenty)

3. Wyjaśnij, dlaczego Aulus podporządkował się woli cesarza.

(0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

² *atrium* (łac.) – niezadaszone pomieszczenie w centrum domu, najczęściej z fontanną.

³ *cubiculum* (łac.) - sypialnia

⁴ *lararium* – (łac.) - w starożytnym domu rzymskim miejsce kultu opiekuńczych bóstw domowych.

⁵ *peplum* (łac.) - szata kobieca, długi prostokątny pas materiału spięty na barkach klamrami, na biodrach ściągnięty pasem

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

4. Wytłumacz, dlaczego narrator uważa, że słowa Pomponii *brzmiały dziwnie* w jej domu. (0-1 p.)

.....

.....

.....

.....

5. Wyjaśnij znaczenie słów: *Oto na oczach jej Aulusa leży jeszcze bielmo...* Jaki to środek stylistyczny? (0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

6. Przekształć poniższe zdanie, zastępując styl podniosły potocznym. (0-1 p.)

Błogostawiliśmy zawsze dzień, w którym zasiadał przy naszym ognisku.

.....

.....

7. Od czasowników *błogostawić* i *zasiąść* utwórz wszystkie możliwe imiesłowy. (0-2 p.)

bezokoliczniki	Imiesłowy przymiotnikowe		Imiesłowy przysłówkowe	
	czynne	bierne	współczesne	uprzednie
błogostawić				
zasiąść				

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

8. Poniższe wypowiedzenie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania przekształć w zdania o odpowiedniej konstrukcji gramatycznej. Pamiętaj o właściwej interpunkcji.

(0-3 p.)

- Wypowiedzenie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania

Tymczasem Pomponia, zaprowadziwszy Ligię do cubiculum, poczęła ją uspokajać.

- Zdanie pojedyncze

.....

- Zdanie złożone współrzędnie

.....

- Zdanie złożone podrzędnie

.....

9. Wyjaśnij dlaczego w zdaniu: *...jest moc nad Neronową większa i Miłosierdzie od jego złości silniejsze* podkreślone wyrazy zostały napisane wielkimi literami.

(0-2p.)

Neronową

.....

.....

Miłosierdzie

.....

.....

Przeczytaj wiersz B. Leśmiana, a następnie wykonaj polecenia od 10. do 15.

Tekst źródłowy nr II

Bolesław Leśmian: *Urszula Kochanowska*

Gdy po śmierci w niebiosów przybyłam pustkowie,
Bóg długo patrzył na mnie i głaskał po głowie.

"Zbliź się do mnie, Urszulo! Poglądasz, jak żywa...
Zrobię dla cię, co zechcesz, byś była szczęśliwa."

"Zrób tak, Boże - szepnęłam - by w nieb Twoich krasie
Wszystko było tak samo, jak tam - w Czarnolasie!" -

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

I umilkłam złęczniona i oczy unoszę,
By zbadać, czy się gniewa, że Go o to proszę?

Uśmiechnął się i skinął - i wnet z Bożej łaski
Powstał dom kubek w kubek, jak nasz - Czarnolaski.

I sprzęty i donice rozkwitłego ziela
Tak podobne, aż oczom straszno od wesela !

I rzekł: "Oto są - sprzęty, a oto - donice.
Tylko patrzeć, jak przyjdą stęsknieni rodzice!

I ja, gdy gwiazdy do snu poukładam w niebie,
Nieraz do drzwi zapukam, by odwiedzić ciebie!"

I odszedł, a ja zaraz krzątam się, jak mogę -
Więc nakrywam do stołu, omiatam podłogę -

I w suknię najróżowszą ciało przyoblekam
I sen wieczny odpędzam - i czuwam - i czekam...

Już świt pierwszą rozniecą złoci się po ścianie,
Gdy właśnie słyszeć kroki i do drzwi pukanie...

Więc zrywam się i biegnę! Wiatr po niebie dzwoni!
Serce w piersi zamiera... Nie!... To - Bóg, nie oni!...

10. Wypisz rzeczownik w bierniku l.poj. charakteryzujący *niebiosa*. Wyjaśnij jego funkcję w tekście. (0-2 p.)

.....
.....
.....

11. Nazwij dwa uczucia, których kolejno doznaje Urszula w ostatniej strofie wiersza.

(0-1 p.)

.....
.....

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

12. Wypisz z wiersza: (0-3 p.)

a) porównanie

b) metaforę

c) archaizm

13. Wymień pięć elementów rytmizujących wiersz. (0-2 p.)

.....
.....
.....
.....
.....

14. W 6-8 zdaniach stresć utwór Leśmiana. (0-6 p.*)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

15. Porównaj teksty źródłowe I i II, a następnie rozstrzygnij, czy przedstawiony w wierszu Leśmiana obraz nieba pogłębiłby lęki płaczącej po nocach Pomponii, czy uspokoiłby ją. Uzasadnij swoje stanowisko.

(0-2 p.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. Napisz charakterystykę Harpagona, w której uzasadnisz słuszność słów wypowiedzianych przez Frozynę podczas rozmowy z Kleantem: *Ale największa bieda to, że pański ojciec jest pańskim ojcem....*

(0-10 p.*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Brudnopis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETAP REJONOWY
Wojewódzki Konkurs Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych
województwa wielkopolskiego

KARTA ODPOWIEDZI

Kod ucznia:

--	--	--	--

Data urodzenia ucznia:

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień

miesiąc

rok

Numer zadania	Liczba punktów do zdobycia	Punkty zdobyte (wypełnia komisja)
1.	1	
2.	1	
3.	1	
4.	1	
5.	2	
6.	1	
7.	2	
8.	3	
9.	2	
10.	2	
11.	1	
12.	3	
13.	2	
14.*	6	
15.	2	
16.*	10	

(wypełnia komisja)

Liczba punktów za cały arkusz:

--	--